

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
QUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet-

és

Nyugat-

Kanadai Magyar Újság

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. ÁPRILIS 3. CSÜTÖRTÖK

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALON
SZT. LÁSZLÓ
SZEKELYFÖLD
SUDBURY
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITWOOD

VOL. VII EVFOLYAM

NO. 14. SZAM

Szörnyethalt egy magyar a kutban

Brunóból jelenti tudósítónk: Szomorú szerencsétlenség történt egy honfitársunkkal Vaylandics Mihállyal, aki másfél éve jött Kanadába a Veszprém megye Béb közszőlőből s egy környékbeli német farmernél, Ben Rettgernél dolgozott. Legutóbb kutat ástak s már hatvanöt láb mély volt a kut, midőn egy követ találtak és Mihály ment le rákötni a kőre a kötelet. Őt ma gát egy másik gyepelől húzták fel csigán és épen mikor felért, a gyepelől elszakadt és Vaylandics visszasett a hatvanöt láb mély ségbe a kőre.

A szerencsétlen láb, kar és borda töréseket szenvedett, valamint belső sérüléseket is. Bár azonnal kihozták a brunói orvost és kórházba is szállították, rövidesen kiszendettt március 20-án este.

Temetése vasárnap, március 23-án délután 4 órakor volt. Nagy tömeg kísérte utolsó útjára Vaylandics Mihályt a St. John katolikus temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték. Ifj. Pomedli István.

FORRADALOM A GABONAPIACON

A termelők éppennygy, mint a fogyasztók nagy érdeklődéssel figyelik a gabonakereskedelemben a változást már hónapok óta. A balserencse forgandó kerekere hozta magával, hogy az idén még itt Kanadában is, ahol pedig a pool révén a termelők sajátmaguk vették kezükbe a tárolást és értékesítést — a gabonakereskedelemben eddig még soha nem tapasztalt mértékben bekövetkező pangása szinte katasztrófiálisan érezette hatását.

Ugyanezért azonban az egész világon feljajdultak és a pénzsűke kényszerítő hatása alatt minden más szempontot félretéve összefogtak a fogyasztók is és jelenleg olyan fonák helyzet állott elő, amilyenre alig volt még példa a történelemben. Míg ugyanis a szabad gabonaforgalom és a kötött szövetkezeti értékesítő érdeklődések között élet-halál küzdelem dúl: végre a fogyasztók is megelégedtek a kenyér és lisztárak vitustancát — és megalakult a fogyasztók "pool"-ja.

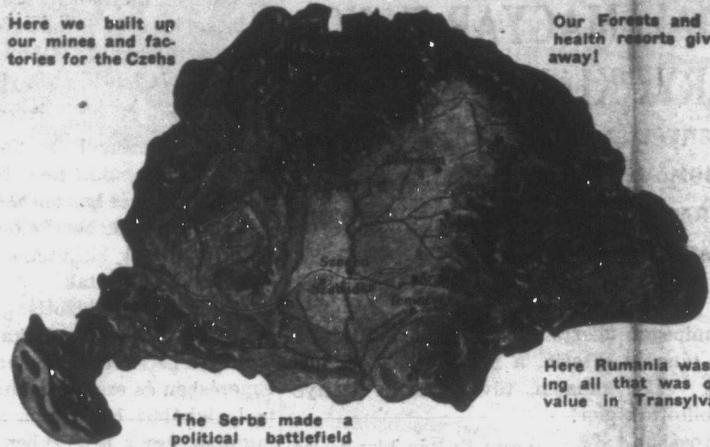
Angliában alakult meg legelőször az ilyen kísérleti szerv, amely — feltéve ha a régi angol hagyományok szerint a szabálykereskedelemben ragaszkodó parlament jóváhagyja a tervezetet — fel fogja forgatni a teljes világ gabonakereskedelmének berendezését. Ez az ugynevezett "Wheat Import Board" összevásáraolná a szükséges gabonát és azt egész éven át ugyanazon az előre meghatározott áron bocsátaná a fogyasztók rendelkezésére.

Ernest Wise, az angol munkáspárt nem kis üzleti érdekekkel megáldott tagja áll a mozgalom élén s úgy hirdék, hogy sikerült is merész tervének szakembereket és politikusokat is megnyernie. Eszerint az álla-

Ezt mutassa meg angol ismerőseinek!

AZ ALANTI KÉT TERKEP VILÁGOSAN KIMUTATJA, HOGY MIERT KELL A "JUSTICE FOR HUNGARY" POSTREPULÓGÉPNEK A VILÁG LELKIISMERETÉNEK FELRAZASA CÉLJÁBÓL AZ ATLANTI OCEANT ÁTREPÜLNIE. — KOLDJON HAZA ON IS EGY EMLÉKLAPOT ÖHAZAI SZERETTEINEK AZ ELŐ MAGYAR POSTAREPULÓGÉPEN ÉS SEGITSE DOLLARJAVÁL DIADALRA JUTNI A MAGYAR IGAZSÁGOT! — MINDEN KANADAI MAGYAR TELJESITSE KÖTELESSÉGÉT!

Here we built up our mines and factories for the Czechs

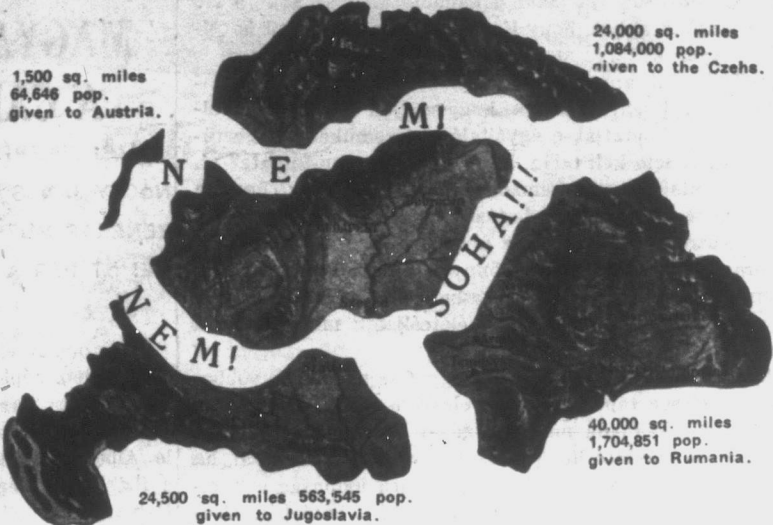

Our Forests and health resorts given away!

1,500 sq. miles 64,646 pop. given to Austria.

Here Rumania wasted all that was of value in Transylvania

The Serbs made a political battlefield out of the best wheat-land of Europe

24,000 sq. miles 1,084,000 pop. given to the Czechs.

40,000 sq. miles 1,704,851 pop. given to Rumania.

24,500 sq. miles 563,545 pop. given to Jugoslavia.

The land of the Magyars — as it appeared on the Map of Europe for a thousand years of history before the "peace-pact" was signed in 1920. Reclus, the greatest of French geographers once stated, that it is with its wonderful mountain range and water-system the most perfect geographical and economical unit on earth. The Hungary shown above was — in spite of the joint intrigues of Austrian and Pan-Slav diplomacy; a happy and fruitful land of progress and plenty. Today as she appears on the other map, it is a land of suffering, of sorrows and of mourning. Many Canadians of Magyar origin had to leave their beautiful Old Land and home without a cent, because they were expelled by the "Liberators" — who in a few years turned everything, built up in centuries, a mess of inferno. All civilized countries are now beginning to realize that Hungary has not deserved such a fate, that this is an injustice without parallel — and although Hungarians in Canada and the United States are good citizens; they cannot be altogether unmindful of the things that go on in the ruined motherland. So the Lockheed-Sirius plane flies over the Atlantic: for the Justice of Hungary.

A graphic expression of what happened to Hungary through the Treaty of Trianon. The words "Nem! Nem! Soha!!" are Hungarian for "No! No! Never". The frontiers are gone in this situation and the country is left a defenseless plain, without forests and raw materials. It may be noticed, that the present dismembered Hungary has only 46 percent of its former population and only 32 percent of her former territory. The area of thousand year old Hungary was 125,188 square miles, with a population of 20 millions — while the area of the mutilated state is only 35,901 square miles, with a population of 8 million. As there are over 3 millions of Magyar people forced to live under the yoke of the surrounding Balkan States of inferior culture — Hungarians of the North American Continent were contributing a large sum for the purchase of a super airplane, which under the name "Justice for Hungary" would cover the distance of 4,000 miles between Detroit and Budapest over the Atlantic Ocean, thus arising the interest of the world towards the impossible situation created in Central Europe, thus making an appeal for the Revision of injustices.

mi felügyelet alatt működő Wheat Import Board összevásáraolná a gabonát Kanadában éppennygy, mint Argentínában, viszont tekintet nélkül arra, hogy mennyit fizetett érte, ugyanazon átlagáron adná tovább a malmoknak s ezáltal kívánja a kenyérrájakat állandósítani, sőt az idők folyamán leszorítani. Abban az esetben, ha egy-két hónap alatt például ala-

csenyobb áron sikerülne a Wheat Import Boardnak nagyobb mennyiségű kenyérmagynegy, mint Argentínában, vizitát nekül arra, hogy mennyit fizetett érte, ugyanazon átlagáron adná tovább a malmoknak s ezáltal kívánja a kenyérrájakat állandósítani, sőt az idők folyamán leszorítani. Abban az esetben, ha egy-két hónap alatt például ala-

mészeten a három embercsempész ellen a lehető legszigorubb vizsgálatot indították meg, de nem kerülheti el a sorsát a hat magyar sem, akiket egy évi kényszermunka után valószínűleg deportálni fognak. Ugyancsak elfogta a detroit-i rendőrség Nagy János honfitársunkat is, miután a keresztáradékok hatása alatt a csempészek bevallották, hogy oda akarták elrejtetni a hat magyart. A nyomozás során kiderült az is, hogy Nagy még 1926 folyamán szökött be az Egyesült Államokba és bár azóta meg is telepedett mégis kénytelen lesz a szigorú bevándorlási törvények értelmében megakadni — különösen miután az utóbbi időben országdalkodásra vetemedett. Ez az újabb intőpélda hihetőleg felrázza a határvárosok magyarságának lelkiismeretét és ahelelyett, hogy még többen juthnának honfitársaink közül ember-nagy italcsempészés miatt börtönbe — még azok is, akik marabkenyeret esznek, mihamarább kikerülnek onnan!

melyik rádióállomás a legnépszerűbb a világon. Míg Róma 5-ik, Hamburg 6-ik, Madrid 7-ik, Osló, Norvégia fővárosa 8-ik, Páris 16-ik, Barcelona 18-ik és Brüsszel 19-ik helyen futott be, a budapesti, illetőleg lakitegyi rádióállomás a harmadik helyre került a népszerűségi versenyen.

PROF. WATSON KIRKCONNELL neves angol költő és műfordító mult szerdán délután több költeményét olvasta fel a rádióban. A magyar kötetén dolgozó Prof. Kirkconnell kilátába helyezte, hogy alkalomadtán magyarból fordított költeményből is fog felolvasni a rádió, minek időpontját annakidején közölni fogjuk olvasóinkkal.

NYOLC KANADAI VERTANUT AVATNAK SZENTTÉ. A Vatikánból érkező jelentések szerint ez év júniusában, akiket négy száz évvel ezelőtt válogatott kinzásokkal gyilkoltak meg az Iroquis indiánusok. Az eseménynek külön érdekességét ad még az is, hogy míg az Egyesült Államoknak nincsenek szentjei a katolikus naptárban, addig Kanada egyszerre nyolc hős hittérítő nevével fog ezentel szerepelni a kalendáriumban.

ÖNMÜKÖDŐ UJSÁGELÁRUSÍTÓ szerkezetet talált fel Scott torontól mérnök és hamarosan egész Kanadaszerte megjelennek majd az uccasarkokon ezek az újságotomaták, amelyek nem lehet semmiféle hamiskrajccárral megcaalni. Bennünket magyarokat annyiból érdekel közelebből ez az elmes új találmány, miután az első minták bonyolult szerkezetének kivitelét magyar szakemberre, a winnipeg-i Bayer Béla-ra bízta a felállítás.

KANADA IS SEGIT AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKNAK A SZESZCSEMPÉZÉS LETÉRÉSÉBEN, miután a képviselőház megszavazta a határ felé irányuló italforgalom ellen hozott törvényt. A kanadai kormány teljes mértékben hajlandó a száraz politikát keresztülhajtani, ami könnyen azt jelentheti, hogy Kanada is felállítja a fináncdazereget, ha az állapotok itt is amerikai szivonalra süllyednek a megkezdődik a nagy rumháború.

AGYONÉGETT EGY BANYÁSZ, amikor kigyulladt és porráégett az északmanitobai Sherritt-Gordon bánya munkásszállójára. A tűz alkalmával egy bányász már nem tudott kimenekülni az égő házból és a hamadék emeleti szobájában koromra égett. Megszesenedett csontjait csak napok mulva találták meg a romok alatt.

MEGHALT BALFOUR volt angol miniszterelnök és az utóbbi évtizedek egyik kimagasló államférfia. Régi skót kúriáján temették el utolsó kívánsága szerint minden pompa nélkül s a előkelekedések helyett egyszerű halásznép állta körül a sírt. A kanadai lapok ezzel kapcsolatban mind kiemelték, hogy a rumániai zsidóság is meggyászolta Balfourt, akiben jóakaratu pártfogóját veszítette.

ZÁPTOJÁSSAL FÜSZEREZETT POLITIKAI CSETEPATÉ volt Montreálban a mult héten, amikor Tremblay munkáspárti képviselő beszédére összegyűlt mintegy kétezer főnyi tömeg nem volt megelégedve a nagy ígérgetések után elért eredményekkel. A rendet helyreállítani akaró biztos urakat szöhoz sem engedték és a választók maguk intették el az ügyet: öklöl és székfűkkel.

A GYORVONAT FELTARTÓZTATÁSAVAL kezdte meg földi pályafutását egy kisleány, aki a Montreál-Winnipeg közötti C.N.R. Continental vonaton jött a világra mult csütörtökön és miatta 20 percet később a gyors. Három napra rá pedig a C.P.R. kelet felé száguldozó imperial vonaton találtak egy "gazdátlan" csecsemőt — dobozba csomagolva. A vizsgálat során letartóztattak egy brandoni fiatalasszonyt, akit gyermeke elrejtésével vádolnak.

Börtönbe került hét magyar

MÉG MINDIG BEDÖLNEK A MAGYAROK AZ EMBERCEMPESEKNEK — A DETROITI RENDŐRSÉG ELFOGTA ÉS BÖRTÖNBE VETETTE A HATÁRON ÁTSURRANÓ MAGYAROKAT

Annak ellenére, hogy az Egyesült Államok területén is óriási a munkanélküliség s emellett a görbe uton bejutók fellett állandóan ott lebeg a deportálás veszedelem, Molnár Zoltán windsori képviselőnk szíveségből beküldött "The Border Cities Star" című angol napilap szerint ismét hat megmondatlan magyar esett a határ közelében garázdálkodó embercsempészek hálójába. A rendőrkézre került hat ujkandás, névszerint Dezső (?) József, Drözda Ferenc, Farkas György, Lakatos István, Papp Sándor és Schwartz György egytől, egyig azt vallotta a detroit-i őrszobán, hogy csupán egy-két hete voltak Kanadában, ahova azzal az előre megfontolt szándékkal jöttek, hogy a legelső alkalommal átszöknek a "stec"-be.

Össze is akadtak Windsoron három rovtomtu fiatalemberrel, akik jó summáért hajlandók mutatkoztak a vállalkozásra. A tudodali Belle Isle partján akarták partrajuttatni a

hat magyart, amit a bokrok között elrejtőzött két járőr mosolygva lesett végig. Mikor már mind kiszálltak a csónakból és az előre odarendelt automból elhelyezkedtek, akkor a rendőrök előjöttek a bokorból, felültek a "bakra" és behajtottak egyenesen a — dutyiba. Ter-

LEGUJABB HIREK

A MUNKANÉLKÜLSÉG ELLEN az ottawai képviselőházban lapzárta kor óriási érdeklődés mellett tárgyalták a Heaps képviselő által előterjesztett pótvajavaslatot, amely biztosítással óhajtja levenni ezt a rettenetes gondot a munkásság és az illetékesek válláról. A biztosítás költségeinek fedezésében a törvényjavaslat szerint egyaránt résztvenne az államkincstár és a munkaadók, sőt a munkásság együttműködésére is számítanak.

HOLTPONTRA JUTOTT A TENGERI LESZERELÉSI KONFERENCIA és bár a szakértők már hetek óta tárgyalnak a megoldási lehetőségekről, az utóbbi napok eredménytelensége ismét azoknak adott igazat, akik nem bíztak a sikerben. Ugy látszik, hogy a meggyezés az olasz-francia ellentétben dől meg, miután Anglia nem tudta a franciák olaszellenes követeléseit teljesíteni.

NEPSZERŰ A BUDAPESTI RÁDIÓ! A winnipeg-i "Evening Tribune" egyik legutóbbi számában érdekes hírt közöl a londoni "Radio World" nyomán. Az egyik angol rádióállomás ugyanis szavazás alá bocsátotta, hogy